

A fák hűvösén jobb dolgom lesz...

Az 1956 nyara keménynek bizonyult a nyolcadik osztályt elhagyó suhanc legénykének. A jó Apám biztatgatott a Tekintetes asszony szőlejének kapálása közben, hogy csak végezzem szorgalmasan a munkát, és ha vége a nyári kapálásnak, a szüret után odaad az erdőre dolgozni, ahol a fák hűvösében jobb dolgom lesz, mint itt a tűző napon. A jó Apám észrevette, hogy a kapálás szünetében a tekintetem a távoli kéklő hegyeket kutatja: a cserépi szárhegytől a kisgyőri gallya faszorozatáig, ameddig a szem elláthatott. Aztán a szüret után a szőlő leve a hordóba került, én pedig az erdőbe (mindörökre). Csattogott a nagy fejsze a Ruda kemény bükk- és tölgyfáinak tövében a hajkolás közben, a 150 éves törzsek nehezen adták meg magukat a nagy keresztvágó kézi fűrésznek. A telet a nyár követte, de munka az mindig volt a Kelet-bükki Erdőgazdaságban. A Ruda völgye hangos volt a fuvarosok kiáltásától, a lovaik és ökreik biztatása közben. A kisgyőri lányok és az oltókapák csattogása is messzire elhallatszott.

A múlt évek, a kemény erdei munkák végzése lassacskán emberré formáltak és egyé lett az erdővel. A benne végzett munkák, az ott végbemenő életani folyamatok, a növények sokasága, mind az érdeklődési körömet gazdagították. A nagy nyári erdőjelölések és becslések időszakában a Csíki-havasokból idekerült Tamás bácsi nyugdíjas erdőszel jártuk a munkaterületeket, hónapokon keresztül. Az Óvele való együttlét aztán végleg pontot tett az elhatározásomra. Amikor a zöldkalap a fejemre, a szolgálati tarisznya pedig a vállamra került, máris az országfásítási feladatot kaptam. Faltam a kilométereket a Pannónia motorkerékpárral, az (itt művelő munkacsapat, a nyári szünetben megannyi diák munkája kellett az éves 1,2 millió csemete erdőfásításához és a nyári ápolásokhoz. A hó végi elszámolásakor két éj és két nap kellett a dekádok és munkanaplók elkészítésére. Az 1968-as gazdasági mechanizmus adta a feladatot a dolgozni akarók számára. Pár év elteltével számomra véget ért ez az igen kemény feladat, már csak a szép rudas erdők emlékeztetnek az akkori időkre, ha ezen vidéken járok.

A következő évtized a kitermelt faanyag-készlet kezelése, szállítása, értékesítése, feladatkorrel áldott meg. Az erdőszel 23-25 ezer m³ éves nettó vas-

tag fa mennyisége megjárta a raktárkönyveimet, közben rakodóról az átadás vagy értékesítés helyszínéig. A választék a bordaléctól, bányadorongtól a késelési rönkkel bezárólag, akár 20-25 féle is lehetett. A szállítás az erdei rakodókról ZIL 6 tonnás tehergépkocsival történt. MÁV rakodókra, tűzép, bányatelepekre, vasúti vagonokba. A felterhelést kézi erővel végeztem, úgy a tűzfát, mint a rönk anyagot. A hatméteres londonát vittük magunkkal, mert a 0,10 m³-es rönktől a 2 m³-ig azon gurítottuk a sokszor sáros vagy eljegesedett faanyagot. Ha kommunista szombat volt elrendelve a szállításban és értékesítésben, akkor a MÁV rakodón 16-18 db vasúti kocsit raktunk be kézzel, tűzifával, ami kb. 300 m³-t jelentett a szállítási járműre felrakva, majd a vagonokba betehelve. Ezt a társadalmi munkát az erdőszel férfi kollektívája végezte évi 2-3 alkalommal. A terepi elakadások miatt a gépkocsivezetőkkel, a felterhelésibérek miatt a rakodómunkásokkal igen éles vitákat kellett megvívni. Felülről az erdőszeti elvárások, brigádválalások, alulról a munkahelyen adódó terepi és személyes problémák ütköztetése nehezítette a zöldkalap viselőjét. Aztán, mint minden hosszú ügy ez is véget ért ilyen formában.

Véget ért a szakosított kerületforma és az erdőkerületekben önállóan végeztük a kb. ezerhektáros területeinken az erdőszeti feladatokat. Jómagam is egy ilyen területnek lettem a vezetője. A feladatköröm a magpergetéstől kezdődött, és a folyamat minden mozzanatára kiterjedt, ami egy erdőszeti tevékenységbe beleillik.

Fenyőmag-pergetést végeztünk a téli hónapokban, 24 órás műszakban folyamatosan. A kerülethez tartozott 4 db. csemetekert, 8 hektár területtel. Itt termesztettem a fenyőféléktől a „VT” csemetét sokféle és sok millió csemetét

évente vagy karácsonyfa-telepet létesítettem. A feladat végzéséhez állandó művelő munkacsapatot foglalkoztatott az erdőszel. A vegyszerek sokasága, annak bekeverése rám hárult. A kerületben komoly természetes újulatot tudtunk biztosítani a „kt T, CS, B” fafajok vonatkozásában. Az erdőjelölés, készlet átvételezés, korongozás, hosztolás, faanyagkiadás csakis általam történhetett. Megépítettem egy 6 km. hosszú vadaskert kerítését, bekerítettünk hat erdőszel vadkár elhárítás végett. A feladat sokszínűsége, az eredmények elérése, sok élménnyel halmozták fel a szolgálati időm hátralevő idejét. A kudarcokat sem kerülhettem el, mint általában az lenni szokott. De a megoldás a jó kit a bajokból sikerhez vezetett. Háromszor voltam a halál markában is, ahol ugyancsak én bizonyultam erősebbnek. A kullancs encephalitisz fertőzéséből 5 hét kórházi ápolással tudtak megszabadítani. Rá jó pár évre egy 32 cm átmérőjű, 27 m magas bükk koronája takart be döntés közben, mert a motorommal közlekedtem és a termelőim nem zárták le az út forgalmát. A motorkerékpár kijavíthatatlanul összetört, én pedig súlyos sérülésekkel kerültem az ambulanciára. A rajtam levő ruházat szinte megsemmisült, majd lassan, de kigyógyultam eme szomorú balesetből is. A ráadás a harmadik baleset sem kerülhetett el. Egy traktoros közelítésnél a nagy pótkocsi gumibroncs keréknek a megkötése régi kerékkötő láncsal történt, majd a hegyoldalból leérve annak a lánckötésnek a kioldása közben a gumibroncs kirugása következtében a lánccvög olyan ütest mért a fejemre, hogy félperces eszméletvesztést kellett megélnem.

E pár csokrot kívántam összekötni a több mint 40 év erdőszel életemből. Az elbúcsúzaskor az örömtől és a fájdalomtól csak annyit tudtam mondani: „Ha még egyszer lehetne, akkor is végigcsinálnám!” Amikor a nyugdíj birtokosa lettem, még erőt érezve magamban saját területen telepítettem egy 30 hektár új erdőt, ahol kicsiben eredményesen erdőszelkedhettem. Ha néha a fent leírtak helyszínére tévedek, ott már csak az emlékek vesznek körül, más szelek fújnak a hegyeken. És minden úgy van, ahogy Páll Endre erdőmérnök egykoron megírta: „Kidőlt keresztfának nem köszön már senki”.

id. Csizmadia Sándor, ny. erdőszel